ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΩΝ ΛΑΤΙΝΩΝ παρεστάθη τελευταίως εἰς Παρισίους ὁ Φρὲ Λουΐζ δὲ Σοῦζα τοῦ Πορτογάλλου δραματικοῦ Ἀλμέϊδα Γκάρρετ. Τὸ δρᾶμα τοῦ Γκάρρετ ἔχει τὴν ἀρχήν του εἰς τὰς παραδόσεις τῆς Πορτογαλλίας καὶ ἐνθυμίζει τὸν βασιλέα Σεβαστιανόν, ὃν ὁ λαὸς πιστεύει ὡς μὴ ἀποθανόντα — ὅλοι οἱ λαοὶ συγγενεύουν — ἀλλ' ἐξαφανισθέντα τὴν

αὐτὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἐξηφανίσθη καὶ ἕνας ἄλλος ἥρως τῆς μάχης Ἀλκαζὰρ-Κεβὶρ καὶ περὶ τὸν ὁποῖον ἐξελίσσεται τὸ δρᾶμα τοῦ Γκάρρετ. Εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ ἐζήτησεν ὁ Πορτογάλλος ποιητὴς τὴν ὑπόθεσιν τῆς τραγῳδίας του. Ὅπως ὁ Γκαῖτε ἐνεπνεύσθη τὸν Φάουστ εἰς τὸ θέατρον τῶν νευροσπάστων, λέγει ὁ Θεόφιλος Μπράγα, οὕτω καὶ ὁ Γκάρρετ ἠννόησεν ὅλην τὴν δραματικὴν ἀξίαν τοῦ θρύλου τοῦ Φρὲ Λουΐζ δὲ Σοῦζα εἰς ἕνα πλανόδιον θίασον τὸ 1818. Εἰς τὸ δρᾶμα αὐτὸ ἐὰν ὁ Γκάρρετ εἰσάγῃ ὀλίγα μόνον στοιχεῖα καθαρῶς φανταστικά, ἠξεύρει ὅμως νὰ προσδώσῃ εἰς τὰ αἰσθήματα τὸ ὑπέροχον τοῦ Σαίξπηρ, εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν χαρακτήρων τὴν καθαρότητα τὴν λογικήν, καὶ τὴν φυσικότητα εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον τῆς ἀληθείας.

Διὰ τὸν Γκάρρετ «ἡ φιλολογία εἶναι προϊὸν τοῦ ἐδάφους καὶ εἰς αὐτὸ ὀφείλει νὰ ἐπανέλθῃ ὅπως ἐπαναλάβῃ νέας δυνάμεις».

Ὁ κ. Φιλέας Λεμπὲγ ἐκφράζει μερικοὺς ἐνδοιασμοὺς εἰς τὸν «Ἑρμῆν τῆς Γαλλίας» ἂν ὁ χαρακτὴρ τῆς Μαρίας δὲ Νορόνα, μιᾶς ὑπάρξεως θρησκολήπτου, ἀσθενικῆς καὶ μοιρολάτριδος, ἠννοήθη ὅπως ἔπρεπε ἢ ἂν ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τῆς ἐποχῆς εἰς τὴν ὁποίαν ὤφειλεν ὁ θεατὴς νὰ μεταφερθῇ, ἠδυνήθη νὰ ἐκτιμήσῃ ὅλον τὸ κάλλος τοῦ Τέλμου, ὅστις διεφύλαξεν εἰς τὴν καρδίαν του ἐπὶ τόσα ἔτη τὴν ἐλπίδα νὰ ἐπανίδῃ τὸν κύριόν του, παρ' ὅλας τὰς περὶ τοῦ ἐναντίου ἐνδείξεις, καὶ τὸν ὁποῖον ἔξαφνα ἐπανευρίσκει.

Ἡ ἀπελπισία τῆς Μαγδαληνῆς δὲ Βιλένα λέγει ὁ κ. Λεμπέγ, τῆς ὁποίας ὁ πρῶτος σύζυγος Δὸν Ζουὰν τῆς Πορτογαλλίας ἐξηφανίσθη μετὰ τοῦ βασιλέως του Δὸν Σεβαστιανοῦ κατὰ τὴν μάχην Ἀλκαζὰρ Κεβίρ, ὁ τρόμος αὐτῆς τῆς μητρὸς τῆς ὁποίας μόνον ἁμάρτημα, μετὰ ἑπταετεῖς ματαίας ἀναζητήσεις, ὑπῆρξεν ἡ ἰδέα ὅτι ἔμεινε πράγματι χήρα (εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἶχεν ἄλλοτε ἀγαπήσει τὸν ἄλλον) οἱ πλήρεις ἄλγους δισταγμοὶ τοῦ Τέλμου Παέζ, τὰ προαισθήματα τῆς κόρης ἥτις ἐγεννήθη ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου, ὁ πατριωτικὸς ἡρωϊσμὸς καὶ ἡ ψυχικὴ εὐγένεια τοῦ Δὸν Μανουὴλ δὲ Σοῦζα, αὐτὴ ἡ πάλη ἥτις ἐπὶ μίαν στιγμὴν συγκλονίζει τὴν καρδίαν τοῦ προσκυνητοῦ, ἡ εἰλικρίνεια ὅλων αὐτῶν τῶν δυστυχῶν ὄντων, τὸ ρῖγος τοῦ πεπρωμένου ποῦ ἀκολουθεῖ κάθε βῆμα των καὶ ἡ ἀνεκλάλητος ἀγωνία τῶν ψυχῶν, αἵ ὁποῖαι μοιραίως συνηντήθησαν εἰς μίαν ἀπαισίαν στιγμήν, τὸ τέκνον τὸ ὁποῖον τέλος θνήσκει ἐξ αἰσχύνης καὶ ἀπελπισίας, δύνανται νὰ συγκινήσουν τὸν θεατὴν βαθύτατα.